

Ein glotti

LEYGARDAGIN kom týski trolarin Cuxhaven á Havnina við fullari last av góðum fiski. Henda lastin varð lögð upp á Bacalao. Hetta er vónandi bert fyrsta »vitjanin« av hesum slagi, tí allur fiskur — líka mikið hvaðani hann kemur — er kærkomin hjá okkara svongu flakavirkjum.

TAÐ hevur hent áður, at skip úr øðrum londum hava avreitt til okkara flakavirki, men henda landingin boðar frá heilt nýggjum — og góðum. EF-skip, sum fiska í Grønlandi, hava higartil avreitt í Hull og Grimsby, tí tey tá hava spart umleið 3 daga siglingstíð við ikki at fara heim við fiskinum. Nú hava eitt nú týsk reiðari uppdagað, at tey við at landa í Føroyum kunnu spara upp í eina viku í siglingstíð. Er prísurin í Føroyum í lagi, so hava tey stóran áhuga fyri at leggja fiskin upp her.

HETTA kemur væl við hjá

okkara flakavirkjum, men spurningurin er so, um vit hava ráð til at vera við í teirri hørðu kappingini, sum uttan iva fer at verða um fiskin í næstum. Onkur vil tá spyrja, um vit hava ráð til at lata vera. Vit ivast onga løtu í, at hetta er ein skilagóð leið, og tað er at vóna, at fleiri av okkara fiskavirkjum fara at keypa fisk frá EF-skipum. Nú er upp til teirra og okkara sölufeløg at fylgja upp hesum fyrsta initiativinum frá Føroya Fiskasølu og Bacalao. Fara virki og sölufeløg at fáa fleiri slíkar avtalur í lagi, so kunnu vit bert sanna, at tað gongur tann rætta vegin.

EIN orsøkin til, at tað kann loysa seg at taka ímóti frá EF-skipum, er nýggja avtala okkara við EF. Við henni er bráðliga 3. landsfiskur komin undir høgan toll, meðan allur fiskur, sum verður veiddur av føroyskum skipum — og — og her er pointið: fiskur, sum vit keypa frá skipum, sum hoyra heima í EF-londum, sleppur tollfriur inn á EF-marknaðin.

Tað er tí greitt, at vit við at keypa fisk frá EF-skipum og viðgera hann í Føroyum, kunnu selja hann á EF-marknaðinum uttan toll.

SO kann ein spyrja, hví vit ikki gjørdur mera av at keypa fisk frá EF-skipum, áðrenn EF-avtalan kom í gildi 1. januar. Hetta hevði sjálvandi verið gjørligt, og tað varð eisini gjørt í ávísan mun, men tá kom so tann tágaldandi tollurin eisini at galda fyri EF-fiskin. Nú sleppa vit heilt undan hesum tolli.

NÚ fiskinøgdirnar, okkara egnu skip leggja upp, eru minkaðar stóðugt, hevur tað sera stóran týðning at fáa fisk aðrastaðni frá. Nøkur ár herfyri fóru menn so undir at keypa fisk úr øðrum londum og eitt nú eisini londum uttanfyri EF. Men tá avtalan við EF kom í gildi í ár varð tað automatiskt lagdur sertollur á henda fiskin. Tí er hetta at keypa fisk frá londum og skipum uttan fyri EF ikki eins attraktivt longur. Men her

kemur so EF-fiskurin inn í myndina, sum bæði kærkomin og sum nakað sera virðismikið fyri okkara fiskiðnað.

MEN ikki nóg mikið við tí. Tað hevur nevniliga eisini sera nógv at siga, nú vit hava gjørt avtalu við EF, sum leggur loft á tær góðskaðu vørurnar, at vit sum skjótast røkka hesum lofti. Og hetta kunnu vit bert um vit fáa nóg mikið av góðum fiski, sum virkini so góðska til liðugvøru og selja á EF-marknaðinum. Tað stendur nevniliga í okkara EF-avtalu, at tá umrødda loft av liðugvørum er røkkíð, so skulu vit hava møguleika at samráðast við EF av nýggjum um at broyta hetta loftið.

LANDSSTÝRISMAÐURIN í fiskiðnaðarmálum fegnast í blaðnum í dag um tiltakið og vónar, at hetta bert er byrjanin. Hann vónar, at okkara fiskavirki og sölufeløg fara at troyta henda møguleikan til fulnar. Hetta er í hvussu er ein glotti í tí myrkri, sum annars ræður her á landi í løtuni.

Dimma og uppboðssøla

Dimmalætting ger í oddagrein í vikuni nógv burtur úr uppboðssøluni. Blaðið heldur hesa skipan vera eitt gott tiltak. M.a. skrivur blaðið:

”Eigarum og manningum hevur hetta eisini higartil hjálpt til at betra um eina annars í mongum førum torvuna innføru, og tað skal vera teimum væl umt.”

Men blaðið setir tó eisini spurnateking við hesa skipan.

”Spurningurin er kortini, um henda uppboðsskipan nú í longdini er so gagnlig fyri føroyska samfelagið, sum hon verður gjord til og kanska í fyrstu atlugu sær út til at vera, ella er hon sum stókkuti hitin hjá kellingini á sinni?” spyr oddagreinskriverin í málagnis sambandsflokksins.

Og her nemur blaðið við ein sera týðningarmiklan spurning í uppboðssøluni. Nevniliga um virk-

ini fyri at fáa fisk bjóða so høgur og órealistiskar prísir, at lítið og einki verður eftir í teirra part, tá lidna vøran verður seld.

Fáur man ivast í, at uppboðsskipanin er ein av gongdu og røttu leiðunum skulu vit sleppa burtur úr verandi stundingskipan. Og tað er greitt, at slík kollvelting sum uppboðssøla í veruleikanum er her á landi, so vil hon hava byrjunarbrenn og -trupulleikar. Og hetta at virkini kunnu bjóða so høgan prís, at hann als einki hevur við veruliga marknaðarprís at gera er ein av hesum trupulleikum. Tað kann ikki vera rætt, at virki leggja sektina á skiftisavlop og figgarstöðu hjá virkinum bara fyri at fáa meira fisk. Tað ger so, at tey virki, sum bjóða realitetsprís, vs. sum ikki fer undir tilverumark, sita eftir við sviðið soð ella verða tvungin at fylgja við og harvið gjalda ein yvirprís.

Hetta dugir einhvør at siggja, kann ikki vera rætt. Men spurningurin er tá

hvussu hetta í heila takið ber til. Ein skuldi trúð, at eitt virki, sum stendur illa í tí, als ikki hevur ráð til at lata yvirprís fyri fiskin, tí tá fer tað bara skjótari á heysin. Ella hvussu virkar alt hetta kundi verið spurt. Hvør er tað, sum figgar slíkan yvirprís! Tað kann so ikki vera meiningin við uppboðssøluni, at hon skal halda virki gangandi, sum tær grunleggjandi búskaparlígu mekanismurnar - treytirnar - úr gildi. So vil onkur siga, at hesi virki tá fara enn skjótari á heysin og tá kann tað vera gott tað sama. Men er tað so!

”Lítið er vundið, um virki ikki orka meira og liggja eftir, tí tey hava overvað seg í kappjódningini” skrivur Dimmalættingin.

Blaðið heldur fyri, at ráðfiskabýtið, sum undanfarna landsstýrið kom við hevði havt betri ávirkan enn verandi ”eydnuspelskipan”.

Hvussu og ikki so eiga vinnulívsfólk og politíkarar gjølla at fylgja við uppboðssøluni. Umrøddu brek mugu

rættast soleiðis at vit fáa eina skipan, sum ikki er kunstig og veruleikafjar.

Ein annar vansi við skipanini er, tá virki keypa upp fisk til at flyta óviðgjørdan av landinum. Hetta kann heldur ikki vera meiningin, tí tá verður einki arbeiði í landinum, og tað var so ikki endamálið við umrøddu skipan. Vónandi tekur landsstýrið hesum spurningar til viðgerðar og ajourførir skipanina, so hon er bæði sunn og góð fyri vinnuna og landið.

Frá Havnar Arbeidskvinnufelag Ársaðalfundurin

verður á

Hotel Hafnia

leygardagin 22. febr., kl. 14

við hesi skrá:

1. Frágreiðing frá farna árinum.
2. Roknskapur til góðkenningar.
3. Innkomin uppskot.
4. Val av formanni, 2 stjórnarlimum og 2 tiltakslimum.
5. Støðutakan til uppsøgn av sáttmálalum.
6. Ymiskt.

Uppskot til fundin mugu vera formanninum í hendi seinast 7 dagar undan fundinum.

Nevndin

Ringið!
- og vit skriva

11820